

ТОРА ОР • ПАРШІ ХАЄ САРА • МААМАР 1

יגלה לן טעמיה כו'

Тема поля Махпела

У будні людина виправляє свою їжу знизу, перетворюючи її на силу для служіння Б-гу; у Шабос розкривається вищий корінь їжі, що походить із часу до розбиття посудин, і звідти згори в душу вливається життєва сила без відходів. Цей потік сходить «подвійним»: безмежна верхня гей досягає нижнього рівня лише як її прихована сила — друга гей, як у печері Махпела, — доки в майбутньому не розкриється сама верхня гей.

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/chayei-sarah/1/

ГОЛОВНА ДУМКА

У будні людина виправляє свою їжу знизу, перетворюючи її на силу для служіння Б-гу; у Шабос розкривається вищий корінь їжі, що походить із часу до розбиття посудин, і звідти згори в душу вливається життєва сила без відходів. Цей потік сходить «подвійним»: безмежна верхня гей досягає нижнього рівня лише як її прихована сила — друга гей, як у печері Махпела, — доки в майбутньому не розкриється сама верхня гей.

Кожен розділ: текст івритом, потім переклад, потім коротке пояснення під золотою лінією. Маленькі цифри в тексті івритом позначають примітки наприкінці.

КОРОТКО ПРО МААМАР

Маамар починається словами «Нехай Він відкриє нам її причини», сказаними про дванадцять хлібів, і згадкою про печеру Махпела — «подвоєну» останню гей Імені Бан, наповненням якої є друга гей. Це пояснюється на прикладі їжі. Їжа стає кров'ю, яку печінка посилає до серця й мозку, тому в будні людина виправляє їжу, перетворюючи її на палке серце й розум, зміцнений для роздумів про велич Б-га; а пожадання в ній — корінь оболонки (кліпи) — втрачає життєву силу, яку поглинуло. І все ж їжа дає людині життя — це свідчить, що її корінь у світі Тоу, до розбиття посудин, вищий за корінь людини. У Шабос, коли світи підносяться, цей корінь розкривається, і звідти згори в душу вливається життєва сила — без відбору й відходів. Свято, коли дозволено готувати їжу, передбачає певне виправлення й відходи; усунути їх можна, звеселяючи бідних, що пом'якшує суди. Потік згори сходить «тонким» — їуд розгортається у вав, — і «подвійним»: прихована сила верхньої гей розкривається вниз як інша гей. У майбутньому сама верхня гей розкриється.

ПЛАН

1 Подвійна гей і питання їжі

¶1-2

Заголовок; «Нехай Він відкриє нам її причини»; наповнення гей — це інша гей, що становить подвоєння в печері Махпела. Їжа стає кров'ю, яку печінка посилає до серця й мозку.

2 Буденне виправлення і вищий корінь їжі

¶3-4

У будні їжа виправляється, стаючи серцем і розумом, що служать Б-гу; у Шабос відбір заборонений, і їжа сходить згори. Людина є «попереду» щодо їжі, поки та перебуває внизу, але її корінь у Тоу вищий — тому їжа дає людині життя; у Шабос вона підноситься до цього кореня.

3 Два види їжі

¶5-6

«Щоб наситити свою душу» — це життєва сила, що сходить згори; «череву нечестивого терпітиме нестаток» — це пожадання, корінь кліпи, яке обертається на добро й позбавляється життєвої сили, яку поглинуло. Перше — їжа Шабосу, друге — буднів.

4 У Шабос немає відходів; свята і бідні

¶7-8

Виправлення знизу залишає відходи, що походять від Дерева пізнання; Шабос, що перебуває вище за нього, не має відходів. У свято дозволено готувати їжу, тож залишаються відходи; їх усувають, звеселяючи бідних. Того, хто цього не робить, карають мірою за міру.

5 Тонке й подвійне — тепер і в майбутньому

¶9-11

Йуд, будучи скороченням, може розгорнутися у вав; безмежна верхня гей сходить лише як її приховане наповнення — інша гей. Тепер потік сходить через дванадцять хлібів; у майбутньому сама верхня гей розкриється внизу.

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ

виправлення (бірур) בירור

Піднесення нижнього через його використання у служінні Б-гу: їжа стає силою серця й розуму, що служать Йому, а влада кліпи над нею руйнується. Це належить до буднів; у Шабос відбір заборонений.

позаду і попереду אחר וקדם

Людина з'явилася останньою у творінні («позаду»), але стоїть першою («попереду») як та, що виправляє їжу; однак корінь їжі у світі Тоу вищий за її корінь, і тому їжа дає людині життя.

світ Тоу עולם התהו

Світ «до того, як зацарював будь-який цар», чиї посудини розбилися; звідти походить їжа, тож її корінь вищий за корінь людини, хоча сама вона опустилася нижче за нього.

оболонка (кліпа) קליפה

Сила, протилежна святості; пожадання в кожній їжі є її коренем, і їжа, що зміцнює людину в служінні Б-гу, забирає в неї життєву силу, яку вона поглинула.

пом'якшення судів המתקת הדינין

Радість, що зрівнює всіх, пом'якшує суди; тому у свято звеселяють бідних, левіта й чужинця, і «відходи» не залишаються.

кефіла і келіша כפילא וקלישא

«Подвійне» і «тонке» — два способи потоку згори. Келіша — це йуд, розгорнутий у вав; кефіла — гей, що розкривається через своє наповнення, іншу гей.

наповнення (мілуй) מילוי

Літери, за допомогою яких записують повну назву іншої літери; наповнення завжди є тим, що було приховане в літері вгорі й тепер виходить до розкриття внизу.

Подвійна гей і питання їжі

1 (ענין שדה המכפלה)

(Тема поля Махпели.)

Заголовок у дужках: маамар присвячений печері Махпела — подвійній печері, яку Авраам придбав у тижневому розділі Тори як місце поховання Сари. Назва «Махпела» означає «подвоєна», і вся перша бесіда ґрунтується на цій ідеї подвоєння.

2 יגלה לך טעמיה^{1,2} כו'. הנה מילוי ה' היא בה' אחרת והיא בחי' כפילא כנודע מענין מערת המכפלה שהיא ה' אחרונה דשם ביין [שם כ"ן]³ כו'.

«Нехай Він відкриє нам її причини» тощо. Отже, повне написання літери [гей] містить ще одну літеру гей; це рівень кефіли (подвоєння), як відомо з теми печери Махпела, яка є останньою літерою гей Імені Бан тощо.

Початкові слова взято з пісні Арізаля для другої шабатньої трапези («Асадер лісудата»), де міститься прохання відкрити нам «причини дванадцяти хлібів», покладених на стіл; вони названі «літерою в Його Імені, подвоєною й тонкою». Альтер Ребе починає зі слова «подвоєною»: коли літеру гей пишуть повністю, її назва містить другу літеру гей. Це подвоєння — кефіла, те саме слово, що й Махпела; у Кабалі печера Махпела відповідає останній літері гей Імені Бан — формі чотирилітерного Імені, в якій сума числових значень літер дорівнює 52.

והענין יובן בהקדים להבין ענין האכילה כי הנה עיקר האכילה להיות כי מן המאכל נעשה

Суть цього стане зрозумілою, якщо спершу пояснити питання споживання їжі. Адже головне в їжі полягає в тому, що з неї утворюється

Перш ніж пояснити подвоєну літеру гей, він закладає основу: що саме дає споживання їжі.

חלב ודם והדם הוא הנפש⁴ וחיות האדם שמקבל הכבד הדם מן המאכל ושולח ללב ולמוח דתלת שליטין אינון^{5,6} בעלמא כבדא ולבא ומוחא כו'.⁷

жир і кров; а «кров — це душа» і життєва сила людини, адже печінка отримує кров із їжі й надсилає її до серця та мозку, бо «у світі є три правителі: печінка, серце й мозок» тощо.

Їжа перетворюється на жир і кров, а сама Тора каже: «кров — це душа», тобто вона несе в собі життєву силу людини. Печінка бере цю кров із їжі й надсилає її до серця та мозку; разом із печінкою їх називають трьома «правителями» тіла.

Буденне виправлення і вищий корінь їжі

3 ועייז מתעלה המאכל שנעשה ממנו לב ומוח האדם ועייז מתחזק לבו ומוחו בעבודת ה' שבלבו בהתלהבו' כרשפי אש⁸ שנעשה בכח האכילה⁹ שבלא אכילה היי [היה] מתחלש כו'.

І завдяки цьому їжа підноситься, адже з неї утворюються серце й мозок людини; завдяки цьому її серце й мозок зміцнюються для служіння Б-гові: серце служить із запалом, подібним до спалахів вогню, який виникає завдяки силі їжі, бо без їжі людина слабшала б тощо.

Їжа, перетворившись на кров, стає частиною серця й мозку людини, і в такий спосіб сама їжа підноситься. Тепер її серце служить Б-гові з вогненним почуттям, і ця сила походить від їжі; без неї людина була б слабкою.

וגם מוחו נעשה חזק להתבונן בגדולת ה' כו' וזהו ענין בירור שמן המאכל נעשה אדם.

Мозок також зміцнюється, щоб поглядати велич Б-га тощо. У цьому й полягає бірур (очищення): з їжі постає людина.

Її розум теж набуває сили роздумувати про велич Б-га. Ось що означає «бірур» (очищення): нижча річ — їжа — відбирається й підноситься, аж поки стає частиною людини, яка служить Б-гові.

אך כ"ז [כל זה] הוא בימות החול אבל בשבת בורר אסור אלא האכילה היא יותר עליונה¹⁰ בבחי' המשכה מלמעלה וקראת לשבת ענג.¹¹ אז תתענג על הוי"ה.¹²

Але все це відбувається в будні. На Шабат же відокремлення (борер) заборонене; натомість споживання їжі має вищий характер — це притягнення згори: «І називатимеш Шабат насолодою»; «Тоді ти насолодишся Ім'ям Б-га (Гавая)».

Усе сказане стосується їжі в будні. На Шабат «відокремлення» (борер — те саме слово, що й бірур, очищення) належить до заборонених видів праці, тому споживання їжі на Шабат не може бути роботою очищення. Натомість це потік згори, і пророк Ішаягу називає Шабат «насолодою», коли людина «насолджується Гаваєю».

כי הנה כתיב אחור וקדם צרתני^{13, 14} אחור למע"ב [למעשה בראשית] כו' שהמאכל כמו שהוא למטה בירידתו בשב"כ [בשבירת הכלים]¹⁵

Адже написано: «Позаду й попереду Ти сформував мене»: «позаду» [тобто останнім] — у порядку творіння тощо; бо щодо їжі такої, якою вона є внизу, під час її спуску крізь розбиття посудин,

У Писанні сказано, що людину сформовано «позаду й попереду». Мідраш тлумачить «позаду» як «останнім» у порядку творіння, адже людину створено після всього іншого. Їжа, якою ми зустрічаємо її внизу, походить від іскор, що впали під час розбиття посудин — первісного розбиття перших Б-жественних «посудин».

הנה האדם הוא בבחי' קדם שהמאכל הוא מתברר ע"י האדם אבל בשרשו למעלה הוא מעולם התהו לפני מלך מלך לבניי [לבני ישראל]¹⁶ אלא שאח"כ וימלך וימת.

людина перебуває в положенні «попереду», адже їжа очищується завдяки людині; але у своєму корені згори вона походить зі світу Тогу — «до того, як зацарював якийсь цар над синами Ізраїлю», — а згодом: «він зацарював і помер».

Якщо судити за її теперішнім станом, людина стоїть «попереду», бо вона очищує їжу. Але корінь їжі — у світі Тогу (хаосу), першому, нестійкому порядку світел, який символізують царі Едому, що царювали «до того, як зацарював якийсь цар над Ізраїлем», а потім «зацарювали й померли», тобто розбилися.

4 וימת וימלך כו'. אך מ"מ נראה ששרשו יותר גבוה מהאדם שהרי המאכל הוא המח"י [המחיה] את האדם.

«І помер, і запанував» тощо. Проте все ж очевидно, що її корінь вищий за людину, адже саме їжа дає людині життя.

У вірші про едомських царів далі сказано: «І помер, і запанував». І все ж корінь їжі вищий за людину; доказ простий: людина живе завдяки їжі, а не навпаки.

והאדם הוא מקבל החיות מן המאכל לפי שהוא בבחי' אחור למע"ב [למעשה בראשית] כו' ובשבת שהוא זמן עליית העולמות מתעלה המאכל

Людина отримує життєву силу від їжі, бо в творінні вона перебуває в положенні «позаду» [останньою] тощо. А в Шабат, коли світи підносяться, підноситься й їжа

Людина отримує життя від їжі, бо була створена останньою — після рослин і тварин, корінь яких давніший і вищий. У Шабат підносяться всі світи, і їжа також підноситься назад до свого кореня.

כמו שהוא בשרשו ונמשך ממנו חיות להנפש מלמעלה למטה ע"י י"ב לחמים כו' וזהו ענין צדיק אוכל לשובע נפשו¹⁷ כי יש ב' אכילות הא' הוא לשובע נפשו.

такою, якою вона є у своєму корені, і від неї згори вниз передається життєва сила до душі через дванадцять хлібів тощо. У цьому й полягає зміст слів: «Праведник їсть, щоб наситити свою душу», адже є два види споживання: перший — «щоб наситити свою душу»,

Отже, замість того щоб людина очищувала їжу, їжа вливає життєву силу в її душу згори. Цей потік проходить через дванадцять хлібів на шабатньому столі. Саме це мають на увазі слова з Притч: «Праведник їсть, щоб наситити свою душу»: є два види споживання, і перший — це їжа, що насичує душу.

РОЗДІЛ 3 • 15-6

Два види їжі

5 והב' הוא ובטן רשעים תחסר¹⁸. לשובע נפשו הוא חיות הנפש הבאה מלמעלה. ובטן רשעים כו' היינו

А друге — «та утроба нечестивих матиме нестачу». «Щоб наситити свою душу» — це життєва сила (хают) душі, що приходить згори. «А утроба нечестивих» тощо означає

Другий вид їжі — це «утроба нечестивих матиме нестачу». Їсти «щоб наситити душу» означає отримувати життєву силу, що сходить згори. Тепер пояснюється друга половина вірша.

כי רשעים הם החיצונים וע"י האכילה מבררים מהם חיל בלע ויקיאנו כי בכל מאכל יש תאוה שהוא שרש הקליפה

що «нечестиві» — це зовнішні сили, і завдяки їжі [те, що вони утримують,] очищується від них: «Він поглинув багатство й вивергне його». Адже в кожній їжі є потяг, що є коренем оболонки (кліпи);

«Нечестиві» тут — не люди, а зовнішні сили, сили, що протистоять святості. Їжа забирає від них те, що вони утримують, як каже друг Йова Софар про нечестивця: «Він поглинув багатство й вивергне його». Їхня опора в їжі — це потяг, який супроводжує їжу і є коренем кліпи.

ועי' שנכלל בגוף האדם ונעשה ממנו דם הנשלח ללב ומוח מתהפך לטוב בקדושה עי' חזוק הלב ומוח בעבודת ה' ועי' לוקח ממנו החיות שבזלעזי' [שבזה לעומת זה] וזהו ובטן רשעים תחסר שנחסר החיות שבלעו. ומבטנו יורישנו אל.¹⁹

і коли їжа засвоюється тілом людини й стає кров'ю, що надходить до серця й мозку, вона перетворюється на добро, на святість, завдяки зміцненню серця й мозку у служінні Б-гу. Завдяки цьому з протилежної сторони забирається життєва сила, що перебуває в ній; і це — «а утроба нечестивих матиме нестачу»: їй бракує життєвої сили, яку вона поглинула. «Б-г вижне його з його утроби».

Коли їжа засвоюється людиною і стає кров'ю, що живить серце й розум, які служать Б-гу, вона перетворюється на добро. Життєву силу, яку поглинув протилежний світ, забирають у нього, тож «утроба нечестивих» залишається порожньою; як далі сказано в книзі Йова: «Б-г вижне його з його утроби».

6 והנה האכילה שבחול שהיא בבחי' בירור הוא להיות ובטן רשעים תחסר²⁰. אבל האכילה שבשבת היא המשכה מלמעלה לשובע נפשו מחמת המאכל כמו שהוא בשרשו למעלה קודם שנפל בשבת כ [בשכירת הכלים] שאין בו בירור.

А споживання їжі в будні, яке є процесом очищення, має на меті, щоб «череву нечестивих було порожнім». Але споживання їжі в Шабат — це притягнення згори, «щоб наситити його душу», завдяки їжі такій, якою вона є у своєму корені нагорі, до того, як вона впала під час розбиття посудин, де немає очищення.

Підсумок: споживання їжі в будні є очищенням, мета якого — спорожнити «череву нечестивих». Споживання їжі в Шабат належить до іншого виду: це потік згори, який «насичує душу», бо їжу зустрічають у її корені — такою, якою вона була до того, як упала під час розбиття посудин, де немає нічого, що потребувало б очищення.

У Шабос немає відходів; свята і бідні

7 וכמ"ש בזוהר²¹ פרש שבתכם לא קאמר שמה שנעשה מלמטה למעלה ע"י בירור כמו בימות החול יש בו פרש שהוא פסולת שהמובחר שולח ללב ולמוח והפסולת יורד למטה בקריבים ובני מעיים כו' וזהו הבירור

І як сказано в Зоґарі: «гній ваших Шабатів» — так не сказано. Адже те, що відбувається знизу вгору через відокремлення, як у будні, містить «гній» — відходи: найкращу [частину] спрямовують до серця й мозку, а відходи спускаються вниз, у нутрощі та кишківник, і т. д.; і це є відокремленням.

Викриваючи священників, пророк Малахі говорить від імені Б-га: «Я розкидаю вам на обличчя гній — гній ваших свят», — і Зоґар звертає увагу, що він не каже: «гній ваших Шабатів». У будні їжа діє знизу вгору, через відокремлення, тож залишає відходи: найкраща частина їжі потрапляє до серця й мозку, а решта виходить через кишківник. Це розділення і є відокремленням.

אבל בשבת שהוא נעשה מלמעלה למטה אין בו פסולת כלל²² כי הפסולת הוא מעה"ד [מעץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] ולמטה נעשה טו"ר [טוב ורע] בכל הבחי' ע"י אכילת אדה"ר [אדם הראשון] מעה"ד [מעץ הדעת] טו"ר [טוב ורע]

Але в Шабат, коли це відбувається згори вниз, у цьому зовсім немає відходів; адже відходи походять від Дерева пізнання добра і зла, а в нижніх світах добро і зло з'явилися на кожному рівні через те, що Адам їв від Дерева пізнання добра і зла.

Їжа в Шабат походить згори вниз, тому в ній немає відходів. Відходи пов'язані зі змішанням добра і зла, яке проникло на кожен рівень через те, що Адам їв від Дерева пізнання добра і зла.

וגם בכל אדם יש תערובת טו"ר [טוב ורע] כו' רק שאינו שוה בכל נפש יש שטוב שלו מרובה כו'

Також у кожній людині є змішання добра і зла, і т. д., але воно неоднакове в кожній душі: в одних добра частка більша, і т. д.,

У людях також змішані добро і зло, але в різних пропорціях: у декого добра більше.

וכן יש שטוב שלו הוא כבחי' זו כו' אבל בשבת אז תתענג²³ על ה' למעלה מעה"ד [מעץ הדעת] ולא יגורך רע²⁴ כלל.

а в інших добро перебуває на такому-то рівні, і т. д. Але в Шабат «тоді матимеш насолоду в Імені Б-га (Гавая)» — вище за Дерево пізнання, і «зло зовсім не перебуватиме поруч із Тобою».

В інших добро сягає лише певного рівня. Але в Шабат насолода — «у Гавая», у Самому Б-зі, вище за Дерево пізнання, де «зло зовсім не перебуватиме поруч із Тобою».

רק כיו"ט [ביום טוב] כתיב פרש חגיכם²⁵ לפי שביו"ט [שביום טוב] יש בו קצת בירור שהרי הותרה בו מלאכת אוכל נפש כאפיה ובישול כו'

Лише про свята написано: «гній ваших свят», бо у свято є певне відокремлення, адже тоді дозволено працю, пов'язану з приготуванням їжі, наприклад випікання та варіння, і т. д.,

Малахі говорить про «гній ваших свят», бо у свято відбувається певне відокремлення: дозволено готувати їжу для святкових трапез, зокрема варити й пекти.

ואינו אסור רק קצירה וזריעה וחרישה כו' ולפי שהותרו קצת מלאכות באוכל נפש יש בו בירור ושייך פסולת והתקון הוא למחדי למסכני.

а заборонено лише жнива, сівбу й оранку, і т. д. Оскільки деякі види праці з приготування їжі дозволені, у свято відбувається відокремлення, тож є й відходи. А виправлення полягає в тому, щоб «звеселяти бідних».

Забороненими залишаються лише такі види праці, як жнива, сівба й оранка. Оскільки деякі роботи з приготування їжі дозволені, у свято відбувається відокремлення, а отже, з'являються відходи. Зоґар указує на виправлення: «звеселяти бідних».

כי שעת שמחה היא לשמח את הכל וכמ"ש ושמחת בחגך²⁶ אתה והלוי והגר כו' לפי שהשמחה היא בחי' המתקת הדינין וצריך לשמח את כולם שיהיו כולם נכללים בבחי' שמחה.

Бо час радості — це час звеселяти всіх, як написано: «І радітимеш у своє свято — ти, левіт і чужинець», і т. д.; адже радість — це рівень пом'якшення суворих судів, і треба звеселити всіх, щоб усі включилися в рівень радості.

Час радості означає, що треба зробити щасливими всіх, як Тора заповідає на свято: «ти... і левіт, і чужинець». Радість пом'якшує суворі суди, тому кожного слід долучити до радості.

8 וכוונת ממי שהוא כשעת שמחה שאז רוצה שיהיו כולם שמחים שכזה נמתק הדין מאחר שמשוה את כולם.

Як відомо про людину, яка перебуває в час радості: тоді вона хоче, щоб усі раділи; і цим підсолоджується суд, адже вона зрівнює всіх.

Той, хто справді радіє, хоче, щоб і всі навколо нього раділи. Зводячи всіх до тієї самої радості, він підсолоджує суд — сувору міру, яка розділяє та відрізняє.

אבל מאן דלא יהיב למסכני²⁷ כו' אין הדין נמתק ונשאר הפרש ולכן העונש הוא מדה כנגד מדה שנותנין לו הפרש כי הוא גרם שישאר פסולת הפרש בעבור שלא המתיק הדין.

Але [у випадку] «того, хто не дає бідним» тощо, суд не підсолоджується, і «гній» залишається. Тому покарання — міра за міру: йому дають «гній», бо він спричинив, що залишилися відходи — «гній», оскільки не підсолодив суд.

Зоар застерігає щодо того, хто не дає бідним на свято. Для нього суд залишається непідсолодженим, а «гній» не зникає, тож покарання відповідає вчинку: йому дають «гній», бо він залишив відходи, не підсолодивши суд.

וזהו ביו"ט [ביום טוב] אבל בשבת אע"ג [אף על גב] דלא יהיב למסכני אין עונשו רב כי בשבת אין פרש כלל לפי שהוא רק בחי' המשכה שמלמעלה דלא יגורך רע כלל.

І це стосується свята. Але в Шабат, навіть якщо людина не дає бідним, її покарання не є суворим, бо в Шабат узагалі немає «гною», оскільки це лише рівень продовження згори вниз: «зло зовсім не перебуватиме з Тобою».

Це стосується свят. У Шабат навіть того, хто не дає бідним, не карають так суворо, адже в Шабат немає «гною»: це лише потік згори, де не перебуває жодне зло.

РОЗДІЛ 5 • 19-11

Тонке й подвійне — тепер і в майбутньому

9 והנה המשכה זו היא כבי' בחי' כפילא וקלישא. פי' קלישא²⁸ היא המשכת יודיין ווייין שמייד נעשה ויי' שהייד עצמה נמשכה ונעשית ויי'.

Тепер це притягнення вниз відбувається у двох аспектах: кефіла (подвійна) і келиша (тонка). Пояснення: келиша — це протягування йудів і вавів, адже з йуд утворюється вав: сам йуд протягується і стає вавом.

У шабатній пісні цей потік описано як «подвійний і тонкий». Спершу Альтер Ребе пояснює «тонкий»: це літери йуд і вав. Вав — це просто йуд, протягнутий униз, одна тонка лінія.

כי לפי שהייד הוא בחי' צמצום לכן יכול להיות ממנה המשכה בבחי' ויי' מן הייד עצמה אבל הה' שהיא התפשטות אורך ורוחב.

Адже оскільки йуд є рівнем (бхіною) скорочення (цимцум), то з нього може відбуватися притягнення у формі вав — із самого йуд. Але гей, яка є поширенням у довжину й ширину:

Йуд, крихітна точка, символізує цимцум — зосередження світла в точці; тому сам йуд може видовжитися у вав — лінію, що несе його вниз. Гей — інша: вона поширюється в довжину й ширину, як видно з її форми.

10 ואין התפשטותי [התפשטות] אורך ורוחב שלמעלה יכולה להתגלות למטה כמו שהוא למעלה בבחי' אורך ורוחב עד אין קץ כו' אלא ההמשכה היא בבחי' ה' אחרת למטה והיא בחי' המילוי של ה'

Розгортання в довжину й ширину, що є згори, не може відкритися внизу таким, яким воно є згори, — як довжина й ширина без кінця тощо; натомість низведення відбувається у формі іншої літери гей внизу, і це — рівень (бхіна) наповнення літери гей,

Широке розгортання літери гей, якою вона є згори, — безмежне в довжину й ширину — не може відкритися внизу таким, яким воно є. Натомість воно сходиться униз як «інша гей»: друга гей, що входить до написання назви цієї літери, її «наповнення».

דהיינו כח הה' שהי' [שהיה] בהעלם למעלה. כי לעולם המילוי הוא מה שבהעלם ומה שבהעלם למעלה יצא מההעלם אל הגילוי למטה.

тобто сила літери гей, що була прихована згори. Адже наповненням завжди є те, що перебуває в прихованому стані; а те, що було приховане згори, вийшло зі стану прихованості й відкрилося внизу.

Наповнення літери завжди вказує на те, що було в ній приховане. Отже, друга гей — це сила верхньої гей, яка була прихована згори, а тепер вийшла зі стану прихованості й відкрилася внизу. Це і є «подвоєна» гей Махпели.

11 והיינו בחי' כפילי' שהיא בחי' מילוי ההי"ן כנודע מענין המכפלה. ²⁹ אך כ"ז [כל זה] הוא שאנו מקבלים ההשפעה ע"י י"ב לחמים בזמן הזה

І це — рівень кефіли (подвоєння), тобто рівень наповнення літер гей, як відомо з теми Махпели. Але все це [так є] тоді, коли ми отримуємо потік впливу через дванадцять хлібів у нинішній час;

Отже, «подвоєність» — це гей, записана з додатковою гей, тобто наповнення, як показує печера Махпела. Але цей подвоєний спосіб належить до нинішнього часу: він описує, як ми тепер отримуємо вплив Б-га через дванадцять хлібів суботнього столу.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] יגלה לן טעמיה דבתריסר נהמי כו' ואזי לא יהיה בחי' כפילא כו' רק הה' עצמה שלמעלה יהי' [יהיה] לה גילוי למטה ג"כ ע"י כי יגלה לן טעמיה כו' וכמ"ש ביום ההוא ³⁰ יהיה כו':

але в майбутньому «Він відкриє нам причини дванадцяти хлібів» тощо, і тоді не буде рівня кефіли тощо; натомість сама гей, що перебуває нагорі, відкриється також унизу завдяки тому, що «Він відкриє нам її причини» тощо; як написано: «Того дня [Гавая] буде [Єдиним]» тощо.

У майбутньому буде відповідь на молитву з пісні: Б-г «відкриє причини дванадцяти хлібів». Тоді потреби в подвоєному способі вже не буде; сама верхня гей відкриється внизу, як каже Захарія про той день, коли Б-г і Його Ім'я будуть Єдиними.

В АВОДІ

У будні їж так, щоб сила, яку дає їжа, йшла на служіння Б-гу: на запал серця й на розум, достатньо сильний, щоб роздумувати про Його велич; так їжа виправляється, а кліпа в ній позбавляється життєвої сили. У Шабос їжа стає насолодою Б-гом, що сходить згори. У свято поділися радістю з бідними, левітом і чужинцем, адже радість, до якої залучені всі, пом'якшує суди; той, хто не дає бідним, залишає «відходи» на місці.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Якщо саме людина виправляє їжу, чому маамар каже, що корінь їжі вищий за корінь людини? Як на це відповідають поняття «позаду» й «попереду»?
2. Які два види їжі описані у вислові «Праведник їсть, щоб наситити свою душу, а череву нечестивого терпітиме нестаток», і який із них належить до Шабосу?
3. Чому у свято є «відходи», а в Шабос їх немає, і чому звеселення бідних є засобом виправлення?
4. Чому йуд може розгорнутися у вав сам по собі, тоді як верхня гей може зійти вниз лише як її наповнення — інша гей?
5. Що зміниться в майбутньому, коли «Він відкриє нам причини дванадцяти хлібів»?

Примітки

АБЗАЦ 2

1 יגלה לן טעמי

У примітці сказано, що інший запис цього маамара, зроблений Мітелер Ребе, надруковано в Siddur. Це паралельна версія того самого маамара.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסידור רב, ג. נמצא בגוכתי"ק כ"ק אדה"א ורשום שם: יום שבת פ' תצוה [תקס"ז]. וראה כרשימת המאמרים בסה"מ תקס"ז הערה 39. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. לכללות הענינים של המאמר ראה סה"מ תקס"ה ח"א ע' קנ בענין האכילה דשבת. תו"ח פ' לך צו, א. ובפ' ויקהל תרלה, א ואילך (הוצאה צילום כת"י הר"ש סופר). ביאורה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתמה. אוה"ת בראשית כרך ז תתשכב, א. אוה"ת נ"ך ע' תרסד. ד"ה והוא עומד עליהם תרס"ג ע' נ. סה"מ תרס"ו ע' קנד. וראה עבודת הלוי פ' ח"ש כח, א. בלקו"ת תוריע כ, ד מציין לד"ה זה. בדרך מצותיך צ, א בשם כ"ק אדה"ז: ששמעתי מפיו הקדוש של מורינו ורבינו נ"ע בכפר פייענע בימים שלפני הסתלקותו בטבת תקע"ג על ענין האכילה בשבת.

2 יגלה לן טעמי

Марей мекомот Kehot для цих слів (примітку наведено нижче).

ПРИМІТКА КЕНОТ

זמירות לסעודה ב' דשבת.

3 ה' אחרונה דשם ב"ן

Паралельний розгляд печери Махпела як останньої літери гей Імені Ван.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לקו"ת להאריז"ל פ' ח"ש ד"ה מערת המכפלה. וראה סה"מ תקס"ה ע' טז. אוה"ת ענינים ע' רצב.

4 Моше застерігає Ізраїль не їсти крові з м'яса, «бо кров — це душа». Альтер Ребе використовує цей вірш буквально: саме кров, утворена з їжі, несе в собі життєву силу людини.

דברים י"ב:כ"ג Deuteronomy 12:23

רק חֹק לְבָלְתִּי אֶכֶל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־הַבָּשָׂר:

Only be stedfast in not eating the blood; for the blood is the life; and thou shalt not eat the life with the flesh.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

5 דתלת שליטין אינון

Зогар говорить про трьох володарів тіла: мозок, серце й печінку. Альтер Ребе використовує це, щоб простежити, як їжа, перетворена печінкою на кров, доходить до серця й мозку.

זח"ב קנג, Zohar II, 153a

זח"א קלח, Zohar I, 138a

ПРИМІТКА КЕНОТ

זח"ב קנג, א. וראה ג"כ זח"א קלח, א. וראה לקמן מט, ב במ"מ לשם.

6

דתלת שליטין אינון

У примітках Kehot цей уривок із Зогару наведено як додаткове джерело щодо трьох органів, які керують тілом.

ספר הזהר, תולדות ד':ל-ט:ע"ג Zohar, Toldot 4:30-9:73

7

בסידור מתחיל

У Siddur маамар починається з питання про значення слів «подвоєна й тонка». У примітці сказано, що це пояснює, чому маамар тут завершується словами кефіла та келіша.

ПРИМІТКА КЕНОТ

יגלה לן טעמי דבתריסר נהמי כו', הנה תחילה יש להבין מה שאמר כפילא וקלישא. בזה יובן הסיום דהמאמר כאן בענין כפילא וקלישא.

АБЗАЦ 3

8

כרשפי אש

У Піснi любов сильна, як смерть, а «її спалахи — спалахи вогню». Альтер Ребе запозичує цей образ, описуючи запал серця, яке служить Б-гови.

שיר השירים ח':ו Song of Songs 8:6

שִׁמְנֵי כְחוֹתָם עַל־לִבִּי כְחוֹתָם עַל־זֶרְעִי כְמוֹת אֶהְבֶּה קֶשֶׁת כְּשֶׂאוֹל קִנְיָה רִשְׁפֵּיהֶּ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שֶׁלִּהְבֹתֶיהָ:

Set me as a seal upon thy heart, As a seal upon thine arm; For love is strong as death, Jealousy is cruel as the grave; The flashes thereof are flashes of fire, A very flame of the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

9

Еліягу йшов сорок днів «завдяки силі тієї їжі». Вислів Альтер Ребе «силою їжі» перегукується зі словами вірша.

מלכים א' י"ט:ח' I Kings 19:8

וַיָּקָם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּלֶךְ בַּכֹּחַ הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הָרֵ הָאֱלֹקִים הָרִבִּי:

And he arose, and did eat and drink, and went in the strength of that meal forty days and forty nights unto Horeb the mount of G-d.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

10

האכילה היא יותר עליונה

Пізнiший маамар, у якому обговорюється, чому їжа на Шабат вища за їжу в будні.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה ד"ה והוא עומד תרס"ג.

11

וקראת לשבת עונג

Б-г говорить Ізраїлю через пророка Єшаюгу: якщо вони дотримуватимуться Шабату й «називатимуть Шабат насолодою», то насолоджуватимуться Ним. Альтер

משלי יג, כה. ראה לקמן סה, ב. ראה בארוכה בסה"מ תקס"ה עי קנ ואילך.
לקו"ש חט"ו עי 189. וראה קונטרס עץ החיים עי כג.

אבזאצ 5

- 18 Друга половина вірша. У простому прочитанні сказано, що нечестиві голодуватимуть; Альтер Ребе тлумачить «нечестивих» як сили оболонки (кліпи), виснажені буденним споживанням життєвої сили, яку вони утримують.

Proverbs 13:25ה"כ:י"ג משלי י"ג

צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר:

The righteous eateth to the satisfying of his desire; But the belly of the wicked shall want.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

- 19 חיל בלע ויקאנו . ומבטנו יורישנו אל

Цофар каже Йову, що нечестивець «проковтнув багатство й виригне його; Б-г виведе його з його живота»: неправедно нажите не залишається при ньому. Альтер Ребе тлумачить це як святу життєву силу, яку кліпа проковтнула й мусить повернути.

Job 20:15ו"ט:כ"א איוב כ"א

חיל בלע ויקאנו מבטנו ירשנו אל:

He hath swallowed down riches, and he shall vomit them up again; G-d shall cast them out of his belly.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

איוב כ, טו. ראה אוה"ת תולדות קנד, א. אוה"ת נ"ך כרך א עי תרסג שקאי
על הניצוץ אלקי שמוציאים מג"ק הטמאות. ראה לקמן כ, ג ובמ"מ לשם.

אבזאצ 6

- 20 Тепер зіставлено обидві частини вірша: «наситити його душу» — це Шабат, а «череву нечестивих зазнає нестачі» — будні.

Proverbs 13:25ה"כ:י"ג משלי י"ג

צדיק אכל לשבע נפשו ובטן רשעים תחסר:

The righteous eateth to the satisfying of his desire; But the belly of the wicked shall want.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

אבזאצ 7

- 21 וכמ"ש בזהר

Зоар зазначає, що Малахія каже «гній ваших свят», а не «гній ваших Шабосів», і вчить, що святкова трапеза має звеселяти бідних. Альтер Ребе пояснює, чому є ця відмінність.

Zohar II, 88bפח, זח"ב

ПРИМІТКА КЕНОТ

זח"ב פח, ב. ראה דרך מצותיך מצות לא תבערו אש.

- 22 אין בו פסולת כלל

Там сказано, що їжа в Шабат, яка «насичує його душу» і дає «насолуду в Гавай», зовсім не спричиняє відходів і

не потребує відокремлення, на відміну від їжі в будні; так само молитва Шабату — це насолода, що сходить з гори, а не відокремлення.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לקמן סה, סע"ב ואילך. סה"מ הנחות ה"פ עי עד ואילך. סה"מ תקס"ח עי לב. דרך מצותיך ז, א ואילך. צב סע"א ואילך. ד"ה והוא עומד תרס"ג. לקו"ש לוי"ז לוח"ג עי רג. לקו"ש חט"ו עי 189.

- 23 Насолода Шабосу — «в Імені Б-га (Гавая)», яке вище за суміш добра і зла.

Isaiah 58:14ד"י:י"ד ישעיהו נ"ח

אז תתענג עליה והרפתיה עלי- [במתי] (במותי) ארץ והאכלתיה נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר:

Then shalt thou delight thyself in the L-RD, And I will make thee to ride upon the high places of the earth, And I will feed thee with the heritage of Jacob thy father; For the mouth of the L-RD hath spoken it.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

- 24 ולא יגורר רע

Давид каже Б-гові: «Ти не Б-г, Який бажає зла; зло не перебуватиме з Тобою». У Шабос, насолода якого — в Самому Б-зі, немає відходів, бо там немає місця для зла.

Psalms 5:5ה'ה:ה' תהילים ה'

כי לא אלי-הפצר רשע אמה לא יגרר רע:

For Thou art not a G-d that hath pleasure in wickedness; Evil shall not sojourn with Thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

- 25 פרש חגיכם

Б-г через Малахію докоряє священникам: «Я розкидаю гній вам на обличчя — гній ваших свят», очевидно, маючи на увазі гній від їхніх святкових жертвоприношень. Зоар тлумачить це як сказане про святкові трапези, а Альтер Ребе пояснює, чому не сказано «гній ваших Шабосів».

Malachi 2:3ג'ג:ב' מלאכי ב'

הנני גער לכם את-הזרע וזריתי פֶּרֶשׁ עלי־פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חֲגִיכֶם וְנִשָּׂא אֶתְכֶם אֵלָיו:

Behold, I will rebuke the seed for your hurt, And will spread dung upon your faces, Even the dung of your sacrifices; And ye shall be taken away unto it.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

מלאכי ב, ג.

- 26 ושמחת בחגך

Моше наказує Ізраїлю радіти у свято разом із левієм, чужинцем, сиротою та вдовою. Альтер Ребе тлумачить це як спосіб усунути «відходи» свята.

Deuteronomy 16:14ט"ו:י"ד דברים ט"ו

ושמחת בחגך אתה ובנה ובתך ועבדך ואמֶתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך:

And thou shalt rejoice in thy feast, thou, and thy son, and thy daughter, and thy man-servant, and thy maid-servant, and the Levite, and the stranger, and the fatherless, and the widow, that are within thy gates.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

דברים טז, יד.

אבזאצ 8

27 מאן דלא יהיב למסכני

Зоар каже, що той, хто їсть у святковий день, не даючи бідним, — саме той, до кого стосуються слова «гній ваших свят». Альтер Ребе пояснює це покарання як міру за міру.

Zohar II, 88b, זח"ב פח,

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה זח"ב פח, ב.

אבזאצ 9

28 פ"י קלישא . . ביום ההוא יהי

У примітці зазначено, що цей уривок — від «келиша» до кінця маамару — цитується в Ор га-Тора Цемах Цедека.

ПРИМІТКА КЕНОТ

מובא באוה"ת בראשית כרך ז תתתא, ב.

אבזאצ 11

29 כנודע מענין המכפלה

Цемах-Цедек обговорює подвоєну гей Махпели в кількох місцях; у примітці зазначено, що в останньому з них цих конкретних слів немає.

ПРИМІТКА КЕНОТ

לקו"ת מהאריז"ל פ' ח"ש. מאו"א מ, כג. ראה אוה"ת פ' חיי שרה כרך ד תשעז, ב. שם כרך ז תתת, ב. תתתא, ב ושם אין תי' אלו.

30 ביום ההוא יהי

Пророцтво Захарії про кінець днів: «Того дня Ім'я Б-га (Гавая) буде одним, і Його Ім'я — одним». Альтер Ребе наводить цей вірш у зв'язку з майбутнім розкриттям самої верхньої літери гей унизу.

זכריה י"ד:9 Zechariah 14:9

וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יְהִי ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד:

And the L-RD shall be King over all the earth; In that day shall the L-RD be One, and His name one.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

זכרי' יד, ט. ראה לקו"ת במדבר ט, ד. ובאוה"ת פ' ויצא כרך ה תתנד, א.

LikuteiTorah.com

חַסִידְסְכָּא פֶּאַרְשָׁא

Про це видання

This edition contains the Hebrew text, the English translation, our explanations i the notes.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Цитовані джерела за Сефарією: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library. © likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/chayeisarah/1/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок